

Notat

Hovedcentret
Produktion og styring
Indsatskontoret

07. maj 2009

Hovedresultater fra SKATs undersøgelse af regelefterlevelsen hos borgere og virksomheder

SKAT kan nu skelne fejl fra snyd

For første gang i SKATs historie er det lykkedes systematisk at kortlægge borgere og virksomheders evne og vilje til at selvangive korrekt. Danmark er sammen med USA de første på verdensplan, der har gennemført så omfattende undersøgelser.

Undersøgelsen viser, at langt de fleste borgere og virksomheder gerne vil følge reglerne. Dermed bekræfter rapporten, at SKAT har fat i den lange ende med strategien om at gøre det nemt for de mange og svært for de få.

Samtidig kan SKAT med undersøgelsen nu i endnu højere grad målrette både sin kontrol og vejledning.

Hvad er compliance-undersøgelsen

Med denne undersøgelse har SKAT fået et unikt arbejdsredskab, der giver et grundigt overblik over, hvor borgere og virksomheder har problemer med at følge reglerne og hvor der direkte snydes. Vi er sammen med USA de først i verden, der har gennemført så omfattende kortlægninger af regelefterlevelsen.

Undersøgelsen kortlægger danskernes evne til at selvangive korrekt. Både omfanget af fejl og decideret snyd er belyst for indkomståret 2006. Undersøgelsen er meget omfattende og bygger på en dybdegående kontrol af mere end 22.000 tilfældigt udvalgte borgere og virksomheder i alle egne af landet.

Undersøgelsen er blandt andet gennemført ved kontrol i registrerede virksomheder og omfatter derfor ikke sort arbejde, der stammer fra ikke registrerede virksomheder. Dette område belyses gennem andre undersøgelsesformer, for eksempel gennem de undersøgelser Rockwool Fonden gennemfører.

SKATs bærende strategi

Undersøgelsen gør det muligt for SKAT i langt højere grad at efterleve sin bærende strategi – den såkaldte indsatsstrategi. Strategien beskriver SKATs tilgang til skatteyderen – det skal være nemt at følge reglerne og svært at snyde. SKAT skal altså finde den rette balance mellem vejledning af medspillerne og kontrol af modspillerne og tage udgangspunkt i skatteyderens evne og vilje til at følge reglerne.

SKAT vil bruge sin nye viden fra complianceprojektet til at målrette information og vejledning, så borgere og virksomheder ikke begår fejl i angivelsen af skatter og afgifter. På den måde kommer pengene ind ad fordøren og mødet med SKAT bliver til en mere positiv oplevelse for medspillerne. Derved kan SKAT sætte mere målrettet ind med kontrol over for modspillerne – altså det fåtal, som snyder bevidst.

Vi måler skattegabet

Undersøgelsen bringer SKAT et afgørende skridt videre i at afdække det samlede skattegab i Danmark.

SKAT har gennem de senere år målt skattegabet efter den såkaldte nationalregnskabsmetode. Denne opgørelsesmetode beregner skattegabet i forhold til personer inklusiv sort arbejde og opgøres som en procent af BNP. Det er ikke ved denne metode muligt at sige noget nærmere om på, hvilke områder der er fejl og snyd, eller hvem der begår dem.

Med denne undersøgelse måler vi skattegabet for borgere og som noget nyt for virksomheder med under 250 ansatte. Skattegabet er forskellen mellem det, der burde være angivet og det, der faktisk bliver angivet i skat og moms mv. I denne undersøgelse indgår ikke sort arbejde, punktafgifter, told og transfer pricing.

Denne undersøgelsesmetode giver SKAT en langt dybere viden om skattegabet og fejltyper mv. En viden SKAT kan omsætte til en mere målrettet kontrol- og vejledningsindsats.

Hvordan ved SKAT, hvem der er modspillere, og hvem der er medspillere?

Til brug for kontrollerne i forbindelse med denne undersøgelse har SKAT udviklet en ny karakterskala eller ratingskala, som er et mål for den enkelte skatteydere regelefterlevelse på en skala fra 0 til 6. Efter kontrollen er afsluttet, har hver enkelt kontrollant vurderet, i hvilken grad borgeren eller virksomheden overholder skattereglerne. Karaktererne 0 til 2 dækker over *modspillerne*, der bevidst angiver forkert, mens karaktererne 3 til 6 omfatter *medspillerne*, der har viljen til at selvangive korrekt, men muligvis ikke er i stand til det.

Hovedresultater – borgere

99,4 procent af alle pengene fra lønmodtagerne kommer ind ad fordøren.

Den danske kombination af meget høj digitaliseringsgrad og tredjepartsindberetninger betyder, at langt de fleste penge fra lønmodtagerne kommer ind ”helt af sig selv”.

Borgerne følger reglerne.

99 procent af borgerne er medspillere. Der er altså meget få, som snyder bevidst. Den gennemsnitlige rating er opgjort til 5,7 altså meget tæt på 6, som er det høje-

ste mål på skalaen. Det bekræfter os i, at vi er på rette vej med den bærende strategi, hvor vi netop arbejder på at gøre det nemt for de mange og svært for de få.

Skattegab

Skattegab for alle borgere i Danmark er opgjort til 5 mia. kr. Det er vigtigt at understrege, at de 5 mia. kr. i nettoforhøjelser, der hvis de blev selvangivet ville indbringe væsentligt mindre i provenu. Skattegab på 5 mia. kr. svarer til kun 0,6 pct. af de selvangivne indkomster.

Der findes ældre undersøgelser gennemført i Århus skattevæsenes arkiver i årene 1954, 1959, 1972 og 1980 som ovenstående med forsigtighed kan sammenlignes med. Undersøgelserne er gennemført af dr.phil. Gunnar Viby Mogensen og viser, at der er tale om et fortsat fald fra et niveau omkring 2-2¼ procent af de selvangivne indkomster i 1950'erne til 0,92 procent i 1980 til de nu opgjorte 0,60 procent..

Undersøgelsen har afsløret problemområder

Undersøgelsen viser, at der er enkelte områder, hvor borgerne har klare problemer med at angive rigtigt. Det område, hvor fejlandelen er suverænt størst, er anden kapitalindkomst. Her udgør reguleringsbeløbene 70 procent af de selvangivne beløb i denne rubrik. Reguleringsbeløbene udgør også høje andele af de samlede beløb for så vidt angår overgangsreglen vedrørende aktier og anden aktieindkomst, hvor der er meget store fejldele svarende til henholdsvis 41 og 28 pct. af de selvangivne beløb.

Der er tale om områder, hvor mange opfatter reglerne som vanskelige, og hvor SKAT ikke har tilstrækkelige oplysninger til at lade beløbene automatisk indgå på årsopgørelser. Det betyder, at borgeren skal selv opgøre og angive disse indtægter. Skattereformen indeholder forslag om yderligere indberetninger fra banker, således at borgerne fremover ikke selv behøver at opgøre disse indtægter.

Hovedresultater - virksomheder

Virksomhederne følger også i høj grad reglerne

93 procent af virksomhederne er medspillere. Der er altså meget få, som snyder bevidst. Den gennemsnitlige rating er 4,6. Det bekræfter os i, at vi også på virksomhedssiden er på rette vej med den bærende strategi, hvor vi netop arbejder på at gøre det nemt for de mange at gøre det rigtigt og svært for de få at snyde.

SKAT har konstateret en relativ høj fejlandel

SKAT har gennemført undersøgelsen på virksomhedsområdet ved at gennemgå regnskaber, bogføring og udvalgte bilag ude i virksomhederne. Det er sket på tværs af alle de skatte- og momsregler som virksomhederne er omfattet af. Denne gennemgang viser, at 58 procent er helt uden fejl. I 42 procent af virksomhederne findes der en eller flere fejl. For en meget stor del af disse virksomheder skyldes fejlene ukendskab til reglerne, forkert tolkning af reglerne, bogføringsfejl mv. Der vil typisk være tale om beløbsmæssigt mindre fejl.

For 7 procent af virksomhederne er der imidlertid tale om egentligt snyd f.eks. i form af sammenblanding af privatudgifter og virksomhedsudgifter, skattepligtige indtægter der ikke er selvangivet mv. Denne lille gruppe af modspillere, tegner sig for ca. 50 procent af det samlede skattegab.

Undersøgelsen bekræfter dermed SKAT i, at der er et behov for kontrol i forhold til de få modspiller-virksomheder, der bevidst snyder. I forhold til de mange medspillere viser undersøgelsen et behov for at regnskabskvaliteten på skatteområdet forbedres gennem bedre kendskab til reglerne og bedre digitale hjælpemidler. Det skal ske gennem et samspil mellem SKAT, virksomhederne, revisorerne og brancheorganisationer.

Skattegab

Som mål for skattegab er der ligesom på borgerdelen anvendt nettoforhøjelserne – det vil sige forhøjelser fratrukket nedsættelser – *før skat*. Det skal bemærkes, at SKATs kontroller også afdækker tilfælde, hvor der er selvangivet for meget i forhold til gældende regler (betegnes af SKAT som nedsættelser).

Skattegab er opgjort til godt 15 mia. kr. Skattegab blandt de selvstændige ligger på omkring 9 mia. kr. og blandt selskaberne på omkring 6 mia. kr.

Opgørelsen af skattegab er meget følsom over for enkeltstående meget store forhøjelser eller nedsættelser. Undersøgelsen har i nogle enkelte virksomheder givet meget store forhøjelser eller nedsættelser. Fremtidige målinger vil give et klarere billede af, hvor grænsen mellem det ekstreme og det normale ligger, og dermed i hvilket omfang disse bør indgå i beregningen. Hvis alle ekstreme medtages, stiger skattegab til 26.5 mia. kr.

Fejltyper

For alle de fejl, der er kortlagt i undersøgelsen, er det registreret, hvilken regel i lovgivningen fejlen knytter sig til. SKAT har dermed nu en unik registrering af, hvilke regler der giver anledning til fejl og snyd.

Det største område med fejl og snyd er ”ikke fradragsberettigede udgifter”, hvor der sker en sammenblanding af private og erhvervsmæssige udgifter. Det kan for eksempel være en hovedaktionær, der lader sit selskab afholde udgifter til køb af briller, sommerferie, cykler eller privat tøj. Udgifterne er private udgifter, der er fratrukket i selskabet som 100 procent erhvervsmæssige udgifter.

Der begås også mange fejl ved selvangivne afskrivninger. Som eksempel kan nævnes et selskab, der har købt knowhow til en værdi af 25 mio. kr. Udgiften er straks afskrevet med 25 mio. kr. En gennemgang af udgiften viser imidlertid, at der i virkeligheden er tale om køb af goodwill, der skal aktiveres og afskrives lineært over 7 år.

SKAT vil i den kommende tid gennemføre en dyberegående analyse af fejl og snyd i forhold til brancher, virksomhedstyper, størrelse mv.

Sådan bruger SKAT undersøgelsen.

Undersøgelsen vil blive et arbejdsredskab i forhold til at sikre, at SKATs indsats målrettes yderligere i forhold til, hvor der er behov for vejledning og kontrol.

Medspillerne skal på den måde støttes og motiveres til en forbedret kvalitet i forhold til skatteregnskabet. SKAT vil indbyde revisororganisationerne og relevante brancher til et samarbejde herom.

Samtidig kan SKAT med det forbedrede indblik i, hvem der er modspillerne forstærke og målrette kontrolindsatsen.

Resultaterne fra undersøgelseerne vil således blive et centralt omdrejningspunkt for hele SKATs tilrettelæggelse og prioritering af vejlednings- og kontrolindsatsen i de kommende år. Det gælder såvel i forhold til de landsdækkende aktiviteter som i forhold til de enkelte regioners planlægning af de lokale aktiviteter.

Undersøgelsernes resultater har allerede haft de første konsekvenser.

I skattereformpakken er der medtaget en række forslag, som kan øge borgernes regelefterlevelse. Det er forslag om automatisk indberetning af køb af aktier, indberetning af personalegoder, fastlåsning af felter i selvangivelsen samt forbedringer af selvangivelsesprocessen for at hindre, at borgere begår fejl. Når forslagene bliver vedtaget, vil det betyde omkring 850 mio. kr. mere i statskassen.

Derudover har SKAT som en del af produktionsplanen for 2009 igangsat projekter, som skal kontrollere borgere med store differencer mellem de oplysninger SKAT har om borgerens indtægtsforhold og det borgeren selv oplyser. Et andet projekt fokuserer på at sikre at eventuelle fortjenester fra aktiehandler mv. beskattes korrekt.

Undersøgelsens resultater præsenteres i disse uger for medarbejderne i SKAT, så de kan indgå i den løbende planlægning af nye vejlednings- og kontrolinitiativer.

Der iværksættes endvidere dybere faglige analyser på en række områder med henblik på en forbedret planlægning af det fremtidige arbejde.